

Layihənin istiqaməti: Ermənistan-Azərbaycan Dağlıq Qarabağ münaqişəsi haqqında həqiqətlərin dünya ictimaiyyətinə çatdırılması, Azərbaycanın ədalətli mövqeyinin müdafiə edilməsi

№ 2 (2183) 9 yanvar 2021-ci il

Azərbaycan Respublikasının
Prezidenti yanında
Kütləvi İnformasiya Vasitələrinin
İnkişafına
Dövlət Dəstəyi Fondu

(əvvəli ötən sayımızda)

II Yazı

Tarixə nəzər salsaq, onda Ermənistan-Azərbaycan probleminin dərinliklərində hansı həqiqətlərin dayandığını və görünüb-görünməyən tərəflərin nə qədər çox olduğunu görmək mümkündür. Bu mənada problemin ən dərin qatında dayanan və ötən əsrin Azərbaycan tarixinin ağırlı-acılı səhifələrində öz əksini tapan faciələrlə, göz yaşıyla, itkilərlə anılan hər bir faktın qarşısında təkcə sükut etmək yox, həm də dünyanın ədalətsizliyinə, insan övladının qəddarlığına üsyan etmək istəyirsən. Yəni haqlı olmaya-olmaya başqasının haqqına sahib çıx-

lət hər zaman erməniləri bu və ya digər formalarda qəbul edilən saxta beynəlmiləlçi qanunlarla yaşadıb və ayaqda saxlayıb. Həm də bu respublikadan öz istəklərinə uyğun istifadə edibdi. Bu gerçəkliyi Azərbaycan dövlətçiliyi tarixində izləri də qalıbdı. Hətta hələ 1997-ci ilin dekabr ayının 18-də xalqımızın tələbiylə ikinci dəfə hakimiyyət kürsüsünə qayıdan Ulu Öndərimiz fərman imzaladı. "1948-1953-cü illərdə azərbaycanlıların Ermənistan SSR ərazisindəki tarixi-etnik torpaqlarından kütləvi surətdə deportasiya haqqında" fərmanda göstərilirdi ki, "Son iki əsrdə Qafqazda azərbaycanlılara qarşı məqsədyönlü şəkildə həyata keçirilmiş etnik təmizləmə və soyqırım siyasəti nəticəsində xalqımız ağır məhrumiyyətlərə və mə-

Dünyanı heyrətə salan 44 günlük müharibə

maq, yersiz gəlib yerli kimi özünü təqdim etmək, ən vacibi isə özünün olmayanı özünükü kimi utanmadan təqdim etmək həqiqətən həm ikili standartların, həm də faşist psixologiyasından çıxış etmənin gerçək üzüdür.

XX əsrin ən böyük haqsızlığı məhz Azərbaycan xalqına qarşı edilmişdir. Belə ki, soydaşlarımız öz dedə-baba torpaqlarından bir neçə dəfə kütləvi şəkildə, özü də zorakılıqla deportasiya edilmişdi. Elə buradaca xatırlatmaq yerinə düşər ki, "böyük ermənistan" xəstəliyinə tutulmuş qonşularımıza öz havadarlarının, xüsusilə çar Rusiyasının dəstəyi və birbaşa iştirakıyla dövlət yaratmaq, Azərbaycan ərazilərində məskunlaşmaq imkanı verildi. Onlar da yaradılmış şəraitdən acgözlüklə, terrorla, tərribatlarla, silahlı basqılarla istifadə etdilər. Nəticədə Qərbi Azərbaycan ərazisi ermənilərin nəzarətinə keçdi.

Bu bir tarixi gerçəklikdi ki, Sovet Rusiyası, eləcə də SSRİ adlanan döv-

şəqqətlərə məruz qalmışdı. Mərhələ-mərhələ gerçəkləşdirilən belə qeyri-insani siyasət nəticəsində azərbaycanlılar indi Ermənistan adlandırılan ərazidən min illər boyu yaşadıkları öz doğma tarixi etnik torpaqlarından didərgin salınaraq kütləvi qətl və qırğınlara məruz qalmış, xalqımıza məxsus minlərlə tarixi mədəni abidə və yaşayış məskəni dağıdılıb viran edilmişdi".

Xatırlatdığımız həmin fərmandan götürdüyümüz bu iqtibasın özü də bir daha göstərir ki, qonşu torpaqlara göz tikən ermənilər öz məqsədləri yolunda hər cür addıma, hər cür hiyləgərliyə əl atmaqdan çəkinməmişdilər. Görünür, elə düşmənin məkrinə zamanında bələd olan aydınlarımız xalqımızın uzaqgörən oğulları bununla bağlı zamanında öz etiraz səslərini ucaltmış və bu tarixi gerçəkliyi dünya ictimaiyyətinin diqqətinə çatdırmağa çalışmışdılar. Hətta sovet respublikaları yaranarkən gələcək hadisələrin mahiyyətini dərk edən aydınlarımızdan biri, Azərbaycan Milli Şurasının özü Bağır bəy Rza-

yevin fikirləri bu gün həmin o uzaqgörənlikdən xəbər verir. Tarixi mənbələrə söykənərək, 1918-ci ilin may ayının 28-də Ermənistan Respublikası elan edilərkən hətta paytaxtı belə olmayan bu dövlətin SSRİ hökuməti tərəfindən necə dəstəkləndiyini müşahidə etmək mümkündür. Həmin vaxt Azərbaycan Milli Şurası özünün iclasını keçirmişdi. 1918-ci il may ayının 29-da keçirilən iclasda İrəvanın Ermənistana verilməsi Azərbaycan Milli Şurasında müzakirə olunmuşdu. Müzakirələr nəticəsində İrəvan ermənilərə bağışlanmışdı. Bu, yalnız, hətta xalqımıza qarşı atılmış bağışlanmaz addım Azərbaycan Milli Şurasının bəzi üzvləri tərəfindən etirazla qarşılanmışdı. Məsələn, Milli Şuranın üzvü Bağır bəy Rza-yev təmsil olunduğu irəvanlılar adından demişdi: "Müstəqil Azərbaycan uğrunda çalışmaqda yanaşı, rica edirik bizi, erməni respublikası ərazisində qalanları da unutmayasınız".

Bəli, bu, zamanında deyilmiş və Azərbaycan torpaqlarının zaman-zaman işğalında təsdiqini tapmış ən böyük həqiqət idi. Bununla bağlı Azərbaycan prezidenti cənab İlham Əliyevin Rusiyanın "24 saat" kanalına verdiyi müsahibəsində vurğulamışdı ki, "hər kəs tarixi yaxşı bilir. Bu tarix arxivlərdə, o cümlədən də Rusiyanın da arxivlərində var. Buyurub baxsınlar. Görsünlər ki, ermənilər Qafqaza nə vaxt köçürülüb. Ümumiyyətlə, onların Qafqaz ərazisində necə yerləşdirildiyi həmin arxiv sənədlərində öz əksini tapıbdı. İrəvan xanlığının tarixi də orada öz əksini tapıbdı. Baxsınlar, tanış olsunlar. Və sonra torpaq iddialarını ortaya qoysunlar".

Ölkə prezidentinin dünyanın aparıcı media təmsilçilərinə verdiyi müsahibələrdə Azərbaycan tarixinin bu gün ermənilər tərəfindən saxta-

laşdırılması açıq, həm də konkret faktlarla, sübutlarla ifadə olunub. Yəni cənab İlham Əliyev dünya ictimaiyyətinə çatdırılan bu müsahibələrdə ermənilərin iç üzünü açıb göstərməklə yanaşı, onların uydurma "böyük Ermənistan" xülyalarını alt-üst etmişdir. Birmənalı şəkildə çatdırılmışdı ki, hətta "paytaxtı" da olmayan bir respublikanın "dənizdən-dənizə" iddia etməsi ən böyük absurddur. Çünki ermənilərin özlərinə "Ermənistan Respublikası" elan etdikləri ərazilər bütünlüklə Azərbaycana aid olmuşdu. Ermənilər bu ərazidə yerləşdirildəndən sonra da həmin qondarma respublikanın əhalisinin böyük əksəriyyətini də yenə də azərbaycanlılar təşkil etmişdir. Təkcə Zəngəzur Şörəyal, Lori-Pəmpək və Göyçə mahallarında ermənilərin törətdikləri kütləvi qırğınlara diqqət yetirəndə onda görürük ki, 1918-1920-ci illərdə Ermənistanda yaşayan 575 min azərbaycanlının 565 mini öldürülmüş və yaxud da öz doğma ocağından qovulmuşdu. Bax, dünyanın ədalətsizliyi, böyük güclərin erməni sevgisi burada bir daha üzə çıxmışdı. Təəssüf ki, bu cinayət əməli zamanında qiymətini almadığı üçün proseslər davam edərək Xocalı, Qaradağlı qətlialımlarına qədər gəlib çatmışdı.

(Ardı var)

Əbülfət MƏDƏTOĞLU

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ
PREZİDENTİ YANINDA KÜTLƏVİ
İNFORMASIYA VASİTƏLƏRİNİN
İNKIŞAFINA DÖVLƏT DƏSTƏYİ
FONDUNUN MALİYYƏ YARDIMI İLƏ

ƏDALƏT •

9 yanvar 2021-ci il